

RODICA OJOG-
BRĂȘOVEANU

ENIGMĂ LA MANSARDĂ

Ediția a III-a

NEMIRA

Capitolul 1

UN APEL DISPERAT

Când telefonul începu să sune, maiorul Cristescu își privi instinc-tiv ceasul. Aproape de miezul nopții. Contemplă câteva secunde apa-ratul care perseverent, la răstimpuri regulate, îl reclama în triluri stridente și oftând ridică receptorul.

În vocea nesigură cu timbru stins desluși panica. Era vocea unui om bătrân speriat de moarte.

— Vă vorbește... sunt Lupașcu... profesorul Grigore Lupașcu. Am nevoie de cineva... acuma! Imediat!... Veniți...

— Adresa și numărul dumneavoastră de telefon, ceru Cristescu punând mâna pe creion.

— Strada Minea... vreau să spun General Minea 20. O grădină mare... așa... da, telefon 13.89.2... grăbiți-vă... o să măucidă! Grăbiți-vă, pentru Dumnezeu!

Apoi legătura fu întreruptă.

Dintr-o veche obișnuință, maiorul formă imediat numărul profesorului. Telefonul sună lung, în gol.

Chemă centrala. Răspunsul telefonistei de serviciu îi trezi bănuieli.

— Ați fost chemat la ora 23.55 de la numărul 13.89.2... Doriți și numele abonatului?

— Nu, domnișoară, mulțumesc. E suficient.

Ieși în stradă. Noaptea fierbinte de iulie stăruia abur dens peste orașul toropit. Un grup de cheflii cântau pe mai multe voci, fiecare ținând seama, de considerente artistice distincte, „Când se duce luna la culcare...”

Melodia se dibuia vag printre hohote de râs și interpelări. Cerul înalt părea bătut în cuie de argint.

Maiorul Cristescu urcă în mașină. Era ora 24 și 6 minute.

Opriră fără zgomot undeva, în strada General Minea.

— Mă aștepți doar jumătate de oră, ordonă Cristescu șoferului, coborând. După aceea poți să pleci.

Parcurse repede cei câțiva zeci de metri care îl despărțeau de imobilul cu numărul 20. Haina ușoară de buret era încinsă de parcă ar fi strâns tot soarele de peste zi. Privi frunzele unui salcâm, solzi pietrificați în noaptea toridă, fără adiere.

„Afurisită noapte!”

Îi trecu prin minte ca o secvență de film imaginea unei băi splendide din faianță verde cu apă limpede, în care s-ar fi aruncat așa, îmbrăcat, apoi mai concret, săltând pe valuri cu festoane înspumate, o minge uriașă, roșie, umbrele bălțate, vesele, o oranjadă cu cuburi de gheață. Mamaia! Simți că îi e sete.

Portița din fier forjat se tângui ușor. Casa lui Grigore Lupașcu, construcție veche, renovată pe alocurea, se înghesuia în spatele unei

grădini pe care din stradă n-ar fi bănuț-o atât de mare. În întunericul cuminte al cartierului, locuința profesorului, puternic luminată la parter și etaj, părea o oază incandescentă.

Îi deschise – ușa era încuiată pe dinăuntru cu zăvorul – un bărbat încă tânăr, îmbrăcat într-un bluzon portocaliu. Câteva șuvițe de păr se lipeau cleios de fruntea asudată. Ceva, n-ar fi putut spune ce, poate umerii căzuți ori poate expresia figurii, sugera o impresie de dezordine în ținută, falsă, căci altminteri era îmbrăcat cu multă îngrijire, aproape pedant. Îl privi pe Cristescu nedumerit, dar nu fără un oarecare licăr de amuzament.

— Am fost chemat de profesorul Grigore Lupașcu.

— A, da... evident, poftiți. Sunteți așteptat, domnule doctor, și-i făcu loc să intre cu exces de reverență în care maiorul simți din nou o nuanță de ironie.

Din vestibul, pătruseră într-un hol spațios. Patru sau cinci uși erau orientate simetric de-a lungul pereților, lăsând loc câtorva mobile. Într-una din încăperi, mai multe persoane în jurul unei mese pe care se vedeau resturi de mâncare și băutură vorbeau și râdeau zgomotos. O melodie lascivă conducea pașii singurei perechi care dansa.

— S-a întors Vasile? se interesă cineva.

— Gina, vorbi bărbatul care-i deschisese, a venit medicul.

O femeie de vreo treizeci și cinci de ani se desprinsese din brațele partenerului.

— Bună seara, domnule doctor. Soțul meu v-a chemat. Cred că nu se simte bine, zise și-i zâmbi.

Era provocator de frumoasă, genul de femeie după care nouă bărbați din zece întorc capul pe stradă. Avea acea frumusețe strălucitoare, iradiind și chemând, perfecțiunii formelor adăugându-i-se o tușă de sex-appeal în doză infimezimală, atât cât să nu frizeze vulgarul.

Rochia albastră de mătase, cu un dragon de aur brodat pe piept, scotea în evidența blondul buclilor căzute pe umeri. Se mișca și vorbea cu detașare, dar în același timp cu o grație riguros controlată, caracteristică celor obișnuiți să fie priviți, admirați, comentați.

— Matei, condu-l, te rog, pe dumnealui.

Ascunsă într-o nișă, o scară îngustă ducea la etaj. Urcară treptele. Ajunși în fața unei uși, bărbatul îmbrăcat în portocaliu se opri.

— Aici e biroul tatei. Nu vă însoțesc mai departe. E un om dificil; nu-i plac imixtiunile, indiferent de natura lor.

Și zâmbind iar, începu să coboare alene, fluierând binedispus.

„Curios! reflectă Cristescu. Fiul pare mai bătrân decât mama. Probabil o a doua căsătorie cu implicațiile respective.“

Ciocăni discret în ușa. Nu răspunse nimeni. Crezând că nu se făcuse auzit, bătut ceva mai tare, dar cu același rezultat. Apăsă pe clanță.

În odaia puternic luminată, lângă fereastra deschisă, un bărbat în halat de casă, prăbușit într-un fotoliu, părea că doarme. Apropiindu-se, Cristescu se opri în fața privirii sticloase. Mâna rigidă căzută peste marginea fotoliului n-avea puls.

Profesorul Lupașcu nu exagerase la telefon. Cadavrul său o confirma.

Pe gâtul victimei, maiorul remarcă un șanț orizontal, uniform și profund. Mort prin strangulare. Lațul dispăruse.

„Evident! Nimeni nu-și lasă cartea de vizită lângă un cadavru.“

Mai ciudată și greu de explicat i se părea însă dunga roșie paralelă pe o anumită porțiune cu șanțul de strangulare de pe grumajii profesorului și care urca la un moment dat, pierzându-se după ureche. Era o rosătură ca și cum pielea sensibilă ar fi fost iritată în urma frecării de un corp zgrunțuros. În niciun caz nu putea fi vorba de amprenta lăsată de un guler prea strâmt. Sub halatul de casă, Lupașcu

purta un maiou, iar urma nu era rotundă, egală, ci piezișă, urcând de la baza gâtului și dispărând într-o orientare oblică sub păr.

Maiorul începu să cerceteze camera. După tavanul prăvălit ghici că încăperea fusese cândva o mansardă amenajată ulterior de profesor, care, probabil, tentat de o relativă izolare, o transformase în birou. Mobilele erau puține. O masă de lucru, două fotolii, o mäsută de serviciu pe care se aflau telefonul și o lampă cu tijă lungă și abajur japonez într-un ungher, împrumutând oarecare culoare interiorului, altfel cam anost. Pereții căptușiți cu cărți trădau multiplele preocupări ale profesorului în cele mai neașteptate și greu de îngemănat domenii. Într-un colț, direct pe parchet, un vraf de periodice străine și un pachet de cărți încă nedesfăcut, alături de o etajeră proaspăt vopsită.

Reveni la cadavru. Zadarnic căutase prezența unui indiciu cât de neînsemnat care să ateste o încăierare (precedând crimei) între profesor și agresorul său. Urmele, dacă existaseră (imposibil ca Lupașcu să nu fi încercat să se apere, e un gest reflex), fuseseră cu grijă înlăturate.

După poziția victimei, s-ar fi putut conchide că fusese strangulată în timpul somnului. Criminalul n-ar fi avut de luptat decât cu câteva convulsii repede curmate de o mână energică, ținând seama și de slaba rezistență pe care ar fi opus-o un om de vârsta lui Lupașcu, moleșit de somn.

Dar Grigore Lupașcu nu fusese asasinat în timpul somnului. Maiorul își amintea precis că profesorul îl sunase la ora 23.55. Convorbirea durase maximum trei minute, deci 23.58, după care el, Cristescu, formase numărul de telefon al lui Lupașcu pentru a verifica autenticitatea apelului. Profesorul, probabil în agonie, nu mai putuse ridica receptorul. Rezulta, în mod clar, că asasinatul fusese comis în intervalul 23.58–24.

Telefonă la minister, cerând să fie trimisă echipa operativă, apoi se apropie de fereastră. Grădina își răsfira miresele în buchete de regina-noptii și trandafiri.

„Cine o fi având grijă de flori?” îi trecu stupid prin minte. Se aplecă peste pervaz și socoti vreo șaisprezece metri distanță până la sol. În stânga și în dreapta nicio fereastră. Deci numai cu o scară s-ar fi putut urca în biroul-mansardă. Or, o scară proptită în pământul moale lasă urme adânci.

Privind acoperișul, constată că acesta, coborând în pantă abruptă, forma un gen de streășină care cădea cam jumătate de metru peste fereastră, făcând aproape imposibil orice acces în încăperea pe acea cale. După toate aparențele, *profesorul Lupașcu fusese asasinat din interior.*

Două ore mai târziu, echipa operativă avea să confirme ipoteza maiorului.

Mai zăbovi câteva clipe în fața ferestrei, observând lung cei câțiva castani uriași, care, la aproximativ zece-doisprezece metri de clădire, reprezentau cel mai apropiat obstacol.

Aruncă țigara, traiectorie înaltă clipind roșu în întuneric, stinse lumina și coborî.

Capitolul 2

O FAMILIE CIUDATĂ

Jos, în capul scărilor, îl întâmpină omul în portocaliu. Se ținea cu o mână de balustradă, gata să urce.

— Ar fi bine să nu-l deranjați acum, îl opri Cristescu, cedând unei hotărâri bruște de a ascunde pentru moment comiterea crimei și disimulându-și în continuare calitatea.

— Matei, se auzi de dincolo vocea doamnei Lupașcu, poștește-l pe domnul doctor să guste ceva cu noi.

Fu izbit de contrastul dintre austeritatea biroului și sufrageria somptuoasă. Mobilele de preț erau împrăștiate cu gust și, dominând trufaș încăperea, un biedermeier înalt etala câteva galeuri rare. Pe pereți tablouri multe, de calitate, câteva semnături ilustre.

Gina Lupașcu, amabilă, îi împinse în față un platou cu aperitive vorbind neîncetat, punând întrebări și neașteptând răspunsul, râzând mult, convențional. Maiorul notă amănuntul că rochia albastră

era șifonată în dreptul mijlocului, ca și cum doamna Lupașcu și-ar fi scos cordonul...

Matei, fiul defunctului, făcea prezentările, indicându-i pe cei vizați cu mâna și înclinând ușor capul. Ceremonialul îi plăcea. Ochii malițioși exultau și zâmbind, se amuza copios de unul singur.

— Ce are Grigore?

Vorbise o femeie de vreo șaizeci de ani, cu înfățișare aspră, cu oase mari și chip lung, cabalin. Mâinile puternice, muncite, țineau ca într-un căuș paharul de cristal în formă de cupă. Pusese întrebarea fără să ridice privirea, apoi brusc își azvârli capul într-o mișcare devenită mecanică, săcâită de părul care, neîngrijit, îi cădea în şuvițe cărunte pe frunte și în ochi.

— Mătușa mea, doamna Ana Dogaru ot Târgoviște, o recomandă Matei. Casa a galbenă, vizavi de sinagogă. Închiriază...

— Ce are Grigore? îl întrerupse încăpățânată bătrâna.

— Nu se simte prea bine, începu evaziv Cristescu.

— Asta o știm și noi. Te-am întrebat ce are!

„Trebuie să fie sora profesorului, gândi maiorul. Mă întreb cum s-o fi împăcând cu cumnată-sa“ și instinctiv se uită la Gina Lupașcu.

Aceasta era adâncită într-o discuție cu un tânăr bronzat, cu umeri de luptător, foarte elegant, într-o bluză albă, bine scrobită. Era singurul care nu suferea de căldură. Când răsese, un răs neplăcut, gâjâit, cu dinți mulți, ascuțiți, în timp ce ochii abia subțiați, lucizi, nu participau, Cristescu se întrebă de unde îl cunoștea. Parcă Oprea îl recomandase Matei.

— Gina, tu nu ești curioasă să știi ce-l doare pe bărbatu-tău?

Vocea bătrânei era tăioasă, rea, plină de reproșuri.

— Doamne, Ana, cât poți fi de agasantă. Încearcă măcar azi să ne scutești de insinuări.

În stânga Anei Dogaru, un bărbat cu figură de prelat catolic – un colac de păr alb pleca de la o tâmplă spre cealaltă îmbrățișând chelia mare, lucioasă – urmărea frânturile de discuție adunând cu degetele grăsuțe firimiturile de pâine.

— Domnul Androne Negoianu, prietenul familiei, îl prezentă Matei. Fost proprietar al întreprinderilor Cristalul Român. Și acum tot cu sticlăria se ocupă: vinde borcane...

Ochii bătrânului, albaștri, nealterați, ușor tiviți cu roșu, trădând o candoare deconcertantă, clipiră des. Vrând să-l califice, Cristescu oscilă între senilitate și mult comentata tinerețe sufletească care biruie bătrânețea biologică.

Îmbiat insistent de doamna Lupașcu să guste ceva – mâncare surprinzător de proastă, dar servită cu tacâmuri scumpe, risipă de cristal și argint – maiorul i se adresă lui Negoianu:

— Am impresia că sărbătoriți un eveniment.

Bătrânul, cu exces de amabilitate, își apropie scaunul.

Se aplecă confidențial. Emană un miros dulceag, înecăcios, de paciuli.

— Ați sesizat. Luni apare în librării cartea prietenului nostru Grigore Lupașcu.

— Cartea la care Grigore a muncit o viață, completă în surdină, dar răspicat, Ana Dogaru, nejenându-se de a fi tras cu urechea.

— Este o lucrare foarte interesantă, enunță plat Oprea, pe care doamna Lupașcu îl părăsise, pregătind crușonul în fața servantei.

— Dumneata de unde știi? îl întrebă grosolan bătrâna. Ai citit în *Sportul*?

Matei, care bea gin din pahare mari pe care le golea dintr-odată cu o mișcare scurtă din cot, începu să râdă.

Era amețit, mâinile îi tremurau, dar păstra un oarecare „stil“.

— *Casus belli!*¹ *Maman*, fii, te rog, amabilă și tradu-i rugbistului ce am spus. O să creadă, păcatele, că l-am înjurat, și continuă să râdă lung, sacadat.

— Ești beat, Matei! îi spuse Gina, privindu-l peste umăr cu repulsie nedisimulată.

— Sunt într-o dispoziție excelentă, *maman*. La un pas de sinucideră. N-aș fi crezut că te deranjează, și-și umplu din nou paharul.

— Mă plictisește...

Abia mișcându-și buzele, Oprea scrâșni:

— Lasă-l să toarne în el. Poate crapă naibii într-o zi!

— Moartea, amice, făcu Matei amuzat, nu intră niciodată pe ușile care se deschid singure. Doar dacă o tragi de mânecă. Apropo... când ai să te hotărăști să scapi de mine, folosește, te rog, otrava: ador lichidele.

Androne Negoianu, presimțind un conflict, încercă eroic să depășească momentul:

— Domnul Oprea s-a întors zilele trecute de la Paris. Știți, domnealui e rugbist.

— Și cu siguranță, interveni Matei, viitor academician.

— Mi-amintesc... reluă nostalgic Negoianu. Am fost ultima oară în 1938, înainte să intre boșii. Am spus-o întotdeauna, Parisul, domnule doctor, trebuie văzut primăvara. Jardin du Luxembourg, în aprilie, n-are egal. Ce beție de culori, ce toalete, câtă grație! Minune! Ca un peisaj de Corot. Dar Louvre...

— Pe asta l-am scăpat, îl întrerupse Dinu Oprea, rânjind.

— Cum, domnule Oprea, se indignă sincer Negoianu, aproape să-i dea lacrimile, ai fost la Paris și n-ai văzut Louvre?

---

¹ „Motiv de război” (lat.).

Oprea dădu din umeri cu sensul „asta-i situația”. Ana Dogaru, cuprinsă de o hotărâre bruscă, se ridică de la masă amintind:

— Eu mă duc să văd ce face Grigore.

— Nu-l deranjați, o opri maiorul. Domnul Lupașcu are nevoie de liniște.

— Liniște, liniște, îl îngână bătrâna. O să aibă la liniște pe lumea ailaltă de o să i se acrească.

— E grav? se interesă cu voce scăzută Negoianu.

— Mda, încerc să-mi explic o anumită stare de surescitare. Voiam chiar să vă întreb dacă a avut cumva necazuri.

— Ce necazuri, domnule, n-auzi că luni îi iese cartea?

„Hotărât, își zise Cristescu, bătrâna e necioplită, dar nici nu ține să pară altfel.”

— Nu m-am gândit la catastrofe, doamnă. O simplă discuție mai aprinsă, o ceartă, inofensivă în aparență, pot declanșa într-un organism slăbit de vârstă și de boală...

Ezită, inventariindu-și cunoștințele medicale. Fu izbit de tăcerea care se așternuse. Ana Dogaru o privea pe Gina cu ură fâțișă, spumegândă, gata să izbucnească, în timp ce Androne Negoianu o măsura pe bătrână vrând să spună ceva, dar parcă temându-se. Matei, deasupra paharului, îi surâdea cu dispreț rece lui Oprea.

Se auzi soneria. Doamna Lupașcu se ridică. Cu lumina căzând din spate, în timp ce traversa sufrageria, trupul i se contura perfect în rochia largă, transparentă, pusă direct pe piele. Cristescu simți instinctiv că femeia aceasta superbă stătea ceasuri întregi goală în fața oglinzii. Se întoarse însoțită de un bărbat între două vârste, modest îmbrăcat, cu o damigeană în mână. Părea un obișnuit al casei, căci se îndreptă cu pași siguri spre bucătărie. Nimeni nu-i acordă vreo atenție, afară de politicianul Negoianu care întrebă într-o doară:

— Ai găsit deschis, Vasile?

— Sigur, don' Androne. La Răzoare ține până la ora 2. Aveau și bere.

Și instinctiv își linse buzele. Nu era greu de ghicit că încercase, așa de gust, o sticlă la teighea.

— Trage vinul în sticle, dădu dispoziție doamna Lupașcu, dar mai întâi schimbă paharele.

„Trebuie să fie omul de serviciu al profesorului, conchise maiorul. Oare să fi fost îndepărtat intenționat de casă?”

— Eu urc până la Grigore. Deschid doar ușa, spuse Ana Dogaru, cerându-i din ochi avizul lui Cristescu.

— O clipă, exclamă Gina. Vasile, nu uita să aduci cuburi de gheață. Apoi bătrânei: Te însoțesc, Ana. Haidem!

— Ce ar fi să facem câțiva pași prin grădină? propuse Androne Negoianu, dezmoțindu-și discret membrele.

Matei se ridică.

— Vă rog să rămâneți la locurile dumneavoastră. Toată lumea, fără excepție.

Se întoarseră surprinși de tonul aspru, poruncitor, al maiorului. Gina își reveni prima în timp ce Matei râdea tâmp.

— Doctore, n-ai impresia că-ți depășești atribuțiile? Până una-alta, cea care dă dispoziții aici, în casă, sunt eu.

— Profesorul Grigore Lupașcu a fost asasinat!

Cristescu își declină identitatea.

Un zgomot de sticlă spartă îl făcu să întoarcă capul. Vasile, cu mâinile depărtate de trup, privea buimac chipul maiorului. Pe jos zăcea tava pe care adusese paharele, acum cioburi.

Cu un strigăt, doamna Lupașcu se prăbuși. Deși pământie – o venă îi zvâcnea îngrijorător pe frunte – Ana Dogaru găsi puterea să șuiere:

— Ce artistă!